

SOLFEDŽO AINEKAVA

Eesmärgid

Solfedžo eesmärgiks on arendada õppurites muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet, intoneerimise täpsust, sisemist kuulmist.

Aine õpetamise käigus arendatakse õppurites oskusi:

- astmetaju arendamine, astmete tabamine;
- heliredelite laulmine;
- noodist laulmine, transponeerimine, taktiviipamine;
- intervallide tajumine, mitmehäälsuse arendamine;
- rütmisilpide omandamine ja rütmi tajumine;
- meloodia, rütmi, vormi, akordide, dünaamika, laadi, intervallide analüüs;
- meloodilise ja rütmidiktaadi kirjutamine;
- improviseerimine meloodia, rütmi ja saatepartiides;
- itaaliakeelsete tempo, dünaamika jt. muusikaliste oskussõnade tundmine.

Eelõpe:

Eesmärk: Rütmiõpetus. Laaditaju arendamine. Duur ja moll.

Teemad:

Rütm: täisnoot, poolnoot, TA, TI-TI, TI-RI-TI-RI. Rütmide plaksutamine.

Arusaamine noodijoonestikust. Noodinimed.

Viiuli- ja bassivõti. Nootide asukohad noodijoonestikul C – c2. Klaviatuuri tundmine.

Laulud, laulumängud

Kellamäng, ksülofon, rütmipillid.

Takt ja taktijoon

Noorem aste (1.-4.klass)

Õpisisu klassiti:

1.klass

Eesmärk: Rütmiõpetus. Laaditaju arendamine. Duur ja moll.

Teemad:

1. Meetrum ja rütm

Rõhulised ja rõhutud taktiosad. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon.

Kordusmärk. Taktimõõdud 2/4, 3/4. Taktiviipamise skeemid.

Noodivältused ja pausid:

tervenoot; poolnoot; poolpaus; veerandnoot; veerandpaus; kaheksandiknoot; kuueteistkümnendiknoot;

Rütmid: TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, TIRI-TIRI, 1- ja 2-löögiline paus.

2. Noodikirja algteadmised

Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri.

Pauside kirjutamine. Viiulivõti. Nootide tähtnimed.

3. Helistikud

Laadid: duur ja moll. Astmed ja astmetaju arendamine.

Helistikud: Duurid C, F, G ja loomulikud mollid a, d, e. Tervetoon ja pooltoon.

Paralleelhelistiku mõiste.

Toonika. I astme (toonika) kolmõla.

Juhtheli. Märgid: diees, bemoll ja bekaar, 1- häälsed harjutused, kaanonid. Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, varieerimine).

4. Diktaat

Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.

5. Teooria

Tempo ja dünaamika mõiste (f ja p)

Ritenuto ja fermaat

2.klass

Eesmärk: molli kolm kuju - loomulik, harmooniline, meloodiline. Tutvumine intervallidega.

Teemad:

1. Rütm ja taktimõõt

Punkt noodi järel. Rütmid TI-TI-RI; TI-RI-TI, TAI-RI

Taktimõõt 4/4 ja taktiviipamine selles taktimõõdus

2. Helistikud

Kahe märgiga duurid ja mollid.

Molli 3 kuju: loomulik, harmooniline, meloodiline.

Heliredeli ehitus. Püsivad ja püsimatud ehk ebapüsivad astmed. Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse.

Lahendamise mõiste.

Tutvumine põhiasstmete (I, IV, V) kolmkõladega.

Transponeerimine ja improvisatsioon.

3. Intervallid

Tutvumine lihtsamate intervallidega.

4. Diktaat

Lihtne suuline ja kirjalik diktaat duuris ja mollis (4-8 takti).

Rütmidiktaat kuni 4 takti.

3. klass

Eesmärk: Lihtintervallid- jätkuvad. Akordiõpetus.

Teemad:

1. Rütm ja taktimõõt.

3/8 taktimõõt. Grupeerimine. Taktiviipamine.

Rütmid TA-I-TI, kaheksandiknoot ja paus.

2. Helistikud.

Kolme märgiga duurid ja mollid. Mõiste: samanimelised helistikud.

Toonika kolmkõla pöörded: T, T6, T64: mollis t, t6, t64.

Kolmkõla helide nimetused; priim, terts, kvint.

Põhikolmkõlad pööretega, ehitamine ja laulmine duuris ja mollis.

3. Intervallid.

Kõik lihtintervallid.

Intervallide suurus toonides. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla.

Intervallide kuuldeline äratundmine.

4. Diktaat.

Suuline ja kirjalik diktaat (4-8 takti). Rütmidiktaat kuni 4 takti.

4.klass

Eesmärk: Akordide ehitamine ja laulmine duuris ning mollis, põhikolmkõlad pööretega, D7 lahendusega. Eeltakt. Bassivõti.

Teemad:

1. Rütm ja taktimõõt

Taktimõõt 3/8. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega.

Taktimõõt 6/8 ja viipamise skeem. Triooll ja sünnkoop TI-TA-TI

2. Helistikud

Nelja märgiga duurid ja kolme märgiga mollid.

3. Intervallid

Lihtintervallide kordamine.

(<2 harmoonilises mollis)

4. Akordid

Dominantseptakord D7 lahendusega duuris ja mollis.

5. Diktaat

Diktaat duuris ja mollis 8 takti. Rütmidiktaat 4 takti.

Noorema astme lõpueksam

Eksami nõuded:

Kuni kahe võtmemärgiga helistikud.

Kirjalik osa:

1. 8-taktiline diktaat 2/4 või $\frac{3}{4}$ taktimõõdus (1. ja 2. ning 5. ja 6. takt korduvad)
2. 4-taktiline rütmidiktaat 2/4 või $\frac{3}{4}$ taktimõõdus
3. Kuuldeline analüüs: lihtintervallid, kolmkõla ja pöörded, D7 lahendusega, laadi tundmine (loomulik, harmooniline, meloodiline moll; duur).
4. Intervalli ehitamine antud noodist, intervalli määramine, põhikolmkõlade ja toonika kolmkõla pöörete ehitamine, akordi ja helistiku määramine, heliredeli ehitamine

Suuline osa:

1. Heliredeli, toonika kolmkõla ja pöörete laulmine

2. Põhikolmkõlade ja D7 laulmine koos lahendusega
3. Uue või õpitud harjutuse laulmine (kõigis õpitud helistikes), pileet loositakse

Vanem aste (5.-7.klass)

Õpisisu klassiti:

5.klass

Eesmärk: Suurendatud ja vähendatud intervallid. Muusikaline terminoloogia.

Teemad:

1. Rütm ja taktimõõt.

6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega. Grupeerimine. Sünkoop, triool. Pidekaare lihtsamad variandid.

2. Helistikud.

Viie märgiga duudid ja mollid.

3. Intervallid.

Lihtintervallide ehitamine ja laulmine antud noodist üles ja alla. Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.

Suurendatud ja vähendatud intervallid lahendustega duuris ja harmoonilises mollis. <4 IV astmelt lahendusega v.6 duuris, s.6 mollis, >5 VII astmelt lahendusega s.3 duuris, v.3 mollis. Harmoonilises mollis <2 VI astmelt lahendusega p.4, >7 VII astmelt lahendusega p.5.

4. Akordid.

Dominantseptakordi pöörded duuris ja mollis:

6.klass

Eesmärk: Dominantseptakordi pöörded duuris ja mollis. Harmooniline duur. Tutvumine neljahäälsete järgnevustega.

Teemad:

1. Rütm ja taktimõõt.

Pidekaarega rütmid

6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid.

2. Helistikud.

Kuue märgiga duurid ja mollid.

Harmooniline duur.

Kromaatileine duur heliredel.

(Mõisted: kaldumine ja modulatsioon)

3. Intervallid.

Harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p.4; >7 VII astmelt lahendusega p.5.

Ehitamine ja laulmine.

4. Akordid.

Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja mollis.

Neljahäälsete harmooniliste järgnevuste (4 takti) kuulamine.

VII7 ja >VII7 ehitamine ja lahendamine duuris ja mollis.

5. Diktaat.

(Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega).

7.klass

Eesmärk: Intervallid ja akordid. Ehitamine, kuulamine, laulmine.

Teemad:

1. Rütm ja taktimõõt.

Lihtsad süngoovid ja pidekaarega rütmid.

Vahelduv taktimõõt.

2. Laadid.

Kuni kuue märgiga duurid ja mollid.

Kaldumine ja modulatsioon. I järgu sugulushelistikud.

(Pentatoonika. Diatoonilised laadid. Kromaatileine duur ja moll. Ehitamine ja laulmine).

3. Intervallid.

Kõikide läbivõetud intervallide kordamine.

4. Akordid.

VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega mollis.

Tutvumine akordimärkidega.

Neljahäälsed harmoonilised järgnevused.

(Kadentsid: lihtkadentsid - autentne (I V I) ja plagaalne (I IV I);

lihtkadentsi esimene (I IV V I) ja teine kuju (I IV K64 V I).)

5. Diktaat.

Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

Vanema astme lõpueksam.

Kuni 4 võtmemärgiga helistikud.

Kirjalik osa:

1. Diktaat 8 takti (kirjutamise aeg maksimaalselt 30 minutit, mängitakse kuni 8+1 korda)
2. Akordide ja intervallide määramine (kuulamine), 10 küsimust
3. Intervallide ja akordide ehitamine ja määramine;
4. Paralleelhelistiku ning võtmemärkide määramine;
5. Rütmidiktaat 4 takti, koputada kuni 5 korda

Suuline osa (vastavalt piletile):

1. Heliredelite laulmine lisadega: duur või harmooniline või meloodiline moll; põhikolmkõlad pööretega, dominantseptakord pööretega, juhtseptakord (põhikujus).
2. Harjutuse laulmine